

การพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

A Strategic Development Model for Small-Sized Schools Administration Applying the Philosophy of Sufficiency Economy

ดลนภา ท่วมยัง¹, ฉลอง ชาตอุปราชวิน², ภาณุวัฒน์ กักดีวงศ์³, อนุชา กอนพวง⁴

Donnapa Tuamyang, Chalong Chatuprashewin, Panuwat Pakdeewong, Anucha Kornpuang

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะคือ 1) เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 2) เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 3) เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 4) เพื่อประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

การวิจัยครั้งนี้มีวิธีการดำเนินการ 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการสำรวจความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก 379 แห่ง วิเคราะห์เอกสารการประเมินทั้งภายในและการประเมินภายนอกสถานศึกษาขนาดเล็ก และการสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการร่างกลยุทธ์และคู่มือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก การตรวจสอบคุณภาพของร่างกลยุทธ์และคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ การตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือโดยผู้ทรงคุณวุฒิ ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์ การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก และขั้นตอนที่ 4 การประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. การศึกษาสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า มีการดำเนินการของการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก สถานศึกษาขนาดเล็กมีจุดแข็งคือ มีแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาและใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน มีจุดอ่อน คือขาดการนำ ผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางาน

2. การสร้างและตรวจสอบร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของผู้ทรงคุณวุฒิปรากฏว่ามี 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 37 ตัวชี้วัด และคู่มือ 1 เล่ม

¹ นิสิตระดับดุษฎีบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

² รองศาสตราจารย์ ดร.ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

³ รองศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

⁴ ดร., อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครสวรรค์

3. การทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กปกติตามลักษณะ/สภาพการปฏิบัติ

4. การประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : กลยุทธ์, หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, สถานศึกษาขนาดเล็ก

Abstract

The main purpose of this research was to develop a strategic model for small-sized schools administration applying the philosophy of sufficiency economy. The specific purposes were 1) to survey the present practices of small-sized schools administration applying the philosophy of sufficiency economy 2) to draft a strategic model applying the philosophy of sufficiency economy for small-sized schools administration 3) to implement the strategic model in sample small-sized schools and 4) to evaluate the strategic model of small-sized schools administration.

The research methodology followed 4 steps 1) to survey the present practices of small-sized schools administration using 379 samples of small-sized schools administration including documentary analysis of school quality assurance and interview with schools administratory 2) to draft the strategic model for small-sized schools administration applying the philosophy of sufficiency economy and to examine the suitability of the model by the experts 3) to experiment the strategic model in 6 small-sized schools 4) to evaluate strategic model by connoisseurship.

The research findings were as follows :

1) The survey of practices in small-sized schools administration applying the philosophy of sufficiency economy revealed that those small-sized schools applied the philosophy of sufficiency economy in school administration at the high level. The administration was strengthened by teaching and learning sources and environment participation. However the administration was weakened by the lack of project evaluation improving.

2) The draft of the strategic model applied the philosophy of sufficiency economy examined by the experts showed that there were 5 strategies, 11 sub-strategies, 34 practices, 37 indicators.

3) The implementation of the strategic model with in sample small-sized schools revealed best practices in schools administration of applying the philosophy of sufficiency economy.

4) The evaluation of the strategic model to apply the philosophy of sufficiency economy for small-sized schools administration by connoisseurship showed results at a high level in the feasibility and at a highest level in usefulness of the model.

Keywords : strategies, the philosophy of sufficiency economy, small schools administration

ความเป็นมาของปัญหา

วิกฤตเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2540 จนถึงปัจจุบัน สังคมโลกในสภาวะปัจจุบันเป็นยุคโลกาภิวัตน์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและมีการแข่งขันกันสูงมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่ไม่คำนึงถึงระดับความเหมาะสมขององค์กร ภูมิสังคมของประเทศหรือความพร้อมของคนและระบบ นอกจากนี้แล้ว การหวังพึ่งพิงความรู้ เงินลงทุนหรือตลาดจากภายนอกประเทศมากเกินไป โดยไม่เตรียมสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี ในขณะที่เดียวกันปัญหาซึ่งทับถมมาอย่างต่อเนื่องจนกลายเป็นปัญหาเชิงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมได้ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในการกระจายความเจริญและกระจายรายได้ระหว่างกลุ่มคนในเชิงพื้นที่ เกิดปัญหาทางสังคม ความหย่อนยานทางศีลธรรม ความเสื่อมสลายของวัฒนธรรม ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นเรื่อย ๆ ในฐานะประเทศไทยที่เป็นส่วนหนึ่งของสังคมโลก ย่อมหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่จะได้รับผลกระทบเฉพาะอย่างยิ่งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม การเมืองและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550–2554) ให้ความสำคัญจากปัญหาดังกล่าวจึงเน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่จะเป็ ภูมิคุ้มกันคนให้มีความรู้เท่าทันและพร้อมที่จะเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้นและรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 78 และ80 จึงได้บัญญัติไว้ว่าการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคมเศรษฐกิจพอเพียง กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพ ได้ตระหนักถึงคุณค่าภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียง โดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลัก ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมี พอใช้ พออยู่ ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักการพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรม กำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิต

และเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ จากข้อมูลดังกล่าวข้างต้นย่อมส่งผลกับสถานศึกษาขนาดเล็กโดยตรง

การศึกษาสภาพปัญหาของสถานศึกษาขนาดเล็กที่ผ่านมาพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ประสบปัญหาคล้ายคลึงกัน 4 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการ ด้านการเรียนการสอน ด้านความพร้อมเกี่ยวกับปัจจัยสนับสนุน และด้านการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ผู้วิจัยเป็นผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจึงสนใจที่จะพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการพัฒนา กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กโดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินการของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
2. เพื่อสร้างและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
3. เพื่อทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก
4. เพื่อประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ขอบเขตของการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาสภาพการดำเนินการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยดำเนินการเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา

ขนาดเล็ก จากผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน

ส่วนที่ 2 ทำการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (SWOT) จากเอกสารการประเมินตนเองและเอกสารการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จำนวนสถานศึกษาขนาดเล็ก 12 โรง

ส่วนที่ 3 การศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิธีบูรณาการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 12 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ยกร่างกลยุทธ์และคู่มือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหาการพัฒนาหลักสูตร โดยการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการดำเนินการในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคและการศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิธีบูรณาการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผนวกกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมากมาย กร่างเป็นการสร้างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก หลังจากนั้นได้เชิญผู้ที่รับผิดชอบด้านการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมาร่วมสร้างกลยุทธ์จำนวน 5 ท่าน

ส่วนที่ 2 ตรวจสอบคุณภาพของร่างกลยุทธ์และคู่มือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยผู้ทรงคุณวุฒิ (9 ท่าน)

ส่วนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของ

เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (9 ท่าน)

ส่วนที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (9 ท่าน)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการประเมินตามลักษณะ/การปฏิบัติตามตัวชี้วัด ผู้วิจัยเลือกสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ในเขตเมือง กึ่งเมือง และนอกเมือง ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างและสถานศึกษาขนาดเล็กปกติ จำนวน 6 สถานศึกษาขนาดเล็กเป็นสถานที่สำหรับทดลอง

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กโดยผู้เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวิธีการดำเนินการวิจัยมี 4 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยดำเนินการ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจากผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 379 คน

ส่วนที่ 2 การวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) จากเอกสารการประเมินตนเองและเอกสารการประเมินภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อ

วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค จำนวน 12 สถานศึกษานขนาดเล็ก

ส่วนที่ 3 การศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิธีบูรณาการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก โดยการสัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 12 คน

ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การสร้างกลยุทธ์และคู่มือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตด้านเนื้อหา จากการวิเคราะห์ข้อมูลการสำรวจสภาพการดำเนินการ จากการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค และการศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิธีบูรณาการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก ผสมกับการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเชิญผู้ที่เกี่ยวข้องด้านการนำเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในสถานศึกษามาร่วมสร้างกลยุทธ์ (5 ท่าน)

ส่วนที่ 2 การตรวจสอบร่างกลยุทธ์และคู่มือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก โดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ (9 ท่าน)

ส่วนที่ 3 การตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (9 ท่าน)

ส่วนที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก ตามความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ (9 ท่าน)

ขั้นตอนที่ 3 การทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก โดยการประเมินตามลักษณะ/การปฏิบัติตามตัวชี้วัด

ผู้วิจัยเลือกสถานศึกษานขนาดเล็กที่อยู่ในเขตเมือง กึ่งเมือง และนอกเมือง ที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก และสถานศึกษานขนาดเล็กปกติ ในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 6 สถานศึกษานขนาดเล็ก เป็นสถานที่สำหรับทดลองและได้ดำเนินการทดลองใช้ในการศึกษา 2554

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก ประเมินโดยการประชุมสนทนากลุ่มผู้เกี่ยวข้องในการใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็กเพื่อศึกษาความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์และปรับปรุงตามข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการวิจัย เรื่อง การพัฒนากลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก

ขั้นตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก โดยดำเนินการเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก พบว่า มีการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม (SWOT) จากเอกสารการประเมินตนเองและเอกสารการประเมินภายนอกของสถานศึกษานขนาดเล็ก เพื่อวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรค พบว่า 1) สถานศึกษานขนาดเล็กมีจุดแข็ง ได้แก่ มีแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษานขนาดเล็ก ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมใน

การจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารเป็นผู้ทำระบบบัญชี การเงินและการติดตามประเมินผล 2) สถานศึกษาขนาดเล็กมีจุดอ่อน ได้แก่ ขาดการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางาน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอในการหาบุคลากรเพิ่ม 3) สถานศึกษาขนาดเล็กมีโอกาส ได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ชัดเจนมีเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็กอื่นๆ ทั่วประเทศ 4) สถานศึกษาขนาดเล็กมีอุปสรรค ได้แก่ เศรษฐกิจไม่ดี รายได้น้อย ไม่สามารถควบคุมสื่อและเทคโนโลยีได้ ผู้ปกครอง และชุมชนในท้องถิ่น มีฐานะยากจนจึงเข้าร่วมการจัดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อย

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิธีบูรณาการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาเข้าร่วมสอนเป็นจำนวนมาก เช่น การทำนา การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ การเล่นลิเก การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม มีการจัดการเรียนการสอนและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการสอนได้อย่างต่อเนื่องมีการจัดการเรียนการสอนโดยสอนแบบคละชั้นเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น และมีการบูรณาการสารวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนในแต่ละชั้น มีการปลูกฝังให้นักเรียนเรียนรู้ ด้านคุณธรรม ศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามหลักธรรม มีการยกย่องนักเรียนดีมีคุณธรรม มีการหางบประมาณจากชุมชนโดยทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปีโดยจะมีเจ้าภาพเป็นศิษย์เก่าทำงานในกรุงเทพแล้วกลับมางานสงกรานต์ที่ชวนเพื่อนมาร่วมทำบุญทอดผ้าป่าให้สถานศึกษาขนาดเล็กโดยร่วมกับคนในชุมชนด้วย

ขั้นตอนที่ 2 ผลการสร้างและตรวจสอบคุณภาพกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ

พอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 4 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการยกย่องกลยุทธ์และคู่มือการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ผู้วิจัยนำผลการศึกษาสภาพการดำเนินการ จากขั้นตอนที่ 1 มาจัดทำร่างกลยุทธ์ได้ 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 36 ตัวชี้วัดและ คู่มือ 1 เล่ม

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์และคู่มือการประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยการสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คนโดยมีกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 37 ตัวชี้วัด และ คู่มือ 1 เล่ม

ส่วนที่ 3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิมีความคิดเห็นว่า กลยุทธ์มีความเหมาะสม และมีความเป็นไปได้ ในระดับมากที่สุด

ส่วนที่ 4 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการประเมินกลยุทธ์มีความเหมาะสมในระดับมาก

ขั้นตอนที่ 3 ผลการทดลองการใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่าสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กปกติตามลักษณะ/สภาพการปฏิบัติตรงตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 4 ผลการประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก

ผลการประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาสภาพการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการดำเนินการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า ในภาพรวมมีการดำเนินการของการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านงานบุคลากรเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ผู้บริหารส่งเสริมให้บุคลากรประพฤติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้เรียนและชุมชนทั้งกาย วาจา ใจ รองลงมา คือ สถานศึกษาขนาดเล็กมีการยกย่องเชิดชูเกียรติบุคลากรที่ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต/ขยันหมั่นเพียรต่อหน้าที่และมีจิตอาสา และ ผู้บริหารมีการใช้ความรู้ในหลักพรหมวิหาร 4 และปราศจากอคติ 4 เพื่อบริหารความขัดแย้งของบุคลากรอย่างรอบคอบ/เป็นธรรม ผู้บริหารเป็นต้นแบบในด้านความมุ่งมั่น/ขยัน/หมั่นเพียร อดทน ในการปฏิบัติงานต่างๆ และสถานศึกษาขนาดเล็กมีการส่งเสริมให้บุคลากรช่วยเหลือเกื้อกูล ครู และชุมชนในทางสร้างสรรค์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการดำเนินการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กต้องระบุดจากข้างในของคน คือ ต้องมีการคิด การปฏิบัติ และการประเมินผล โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลาง มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการมีภูมิคุ้มกันรวมถึงการรู้เท่าทันความรู้และคุณธรรมในปฏิบัติงานด้วย สอดคล้องกับ ศ.นพ.เกษม วัฒนชัย (2548, หน้า 14- 17) กล่าวว่า หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นหลักคิด หลักปฏิบัติที่มีประโยชน์สำหรับทุกคนที่จะใช้เป็นหลักในการดำเนินชีวิต ทั้งครู นักเรียน นักศึกษา เยาวชน และประชาชนทั่วไป หากทุกคนมีความเข้าใจและนำไปใช้กับตนเอง จะทำให้การดำเนินชีวิตดีขึ้น ที่สำคัญหากสามารถขยายไปยังนักเรียนได้จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT) จากเอกสารการประเมินตนเองและเอกสาร

การประเมินภายนอกของสถานศึกษาขนาดเล็ก เพื่อวิเคราะห์ จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค พบว่า ประการแรก สถานศึกษาขนาดเล็กมีจุดแข็ง ได้แก่ มีแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ใช้กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชน ผู้บริหารเป็นผู้ทำระบบบัญชี การเงินและการติดตามประเมินผลทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กเป็นสถานศึกษาขนาดเล็กที่ขาดแคลนเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านบุคลากรหรืองบประมาณ ด้านอาคารสถานที่จึงเป็นด้านเดียวที่สถานศึกษาขนาดเล็กทำได้ดี โดยจัดแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ใช้กระบวนการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม ทั้งภาครัฐและเอกชนซึ่งสอดคล้องกับยุทธพงษ์ชัย เกตุบาง (2553, หน้า 13-16) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับแผนยุทธศาสตร์ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กไว้ว่า ยุทธศาสตร์การบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กต้องเสริมสร้างความพร้อมและความเข้มแข็งของสถานศึกษาขนาดเล็ก ประกอบ ด้วยการจัดทำมาตรฐานสถานศึกษาขนาดเล็ก การปรับปรุงและพัฒนาสถานที่เรียน สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดอัตราค่าจ้างครู การพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กและครูผู้สอน การพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และสนับสนุนงบประมาณวัสดุ ครุภัณฑ์ที่จำเป็น ประการที่สอง สถานศึกษาขนาดเล็กมีจุดอ่อน ได้แก่ ขาดการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางาน งบประมาณที่ได้รับจัดสรรไม่เพียงพอ ในการหาบุคลากรเพิ่มทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาขนาดเล็กมีครูน้อย มีภาระงานมากจึงขาดการนำผลการประเมินผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางานซึ่งสอดคล้องกับ สุทธาทิพย์ พิศผลาด (2551, หน้า 92-98) ที่พบว่า การปฏิบัติของครูเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้พบว่าการปฏิบัติอยู่ในระดับพอใช้ เป็นผลจากการจัดการ

เรียนการสอน อาจเป็นเพราะไม่มีความรู้ มีภาระงานมาก ไม่มีเวลาในการจัดทำสารสนเทศและรายงานผลการจัดการเรียนรู้อย่างแท้จริง จึงไม่สามารถนำผลการประเมิน ผลการปฏิบัติงานในโครงการหรือกิจกรรมมาปรับปรุงพัฒนางาน ประการที่สาม สถานศึกษาขนาดเล็กมีโอกาสดำเนินการได้แก่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติให้ความสำคัญกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดคุณลักษณะที่พึงประสงค์เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ชัดเจน มีเครือข่ายสถานศึกษาขนาดเล็กอื่นๆ ทั่วประเทศทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นสิ่งที่ดี หากใครนำปฏิบัติอย่างเข้าใจเข้าถึงแล้วย่อมทำให้เกิดผลที่ดียิ่งขึ้น ทั้งตัวผู้ปฏิบัติและคนใกล้ชิด สังคม สิ่งแวดล้อมและอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554) ให้ความสำคัญจากปัญหาดังกล่าวจึงเน้นการพัฒนาคุณภาพคนและสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่จะเป็ณภูมิคุ้มกันคนให้มีความรู้เท่าทันและพร้อมที่จะเผชิญต่อการเปลี่ยนแปลงที่อาจเกิดขึ้น และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 มาตรา 78 และ 80 ได้บัญญัติไว้ว่าการบริหารราชการแผ่นดินให้เป็นไปเพื่อพัฒนาสังคมเศรษฐกิจพอเพียง (คณะทำงานสังเคราะห์ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง, 2551, หน้า 3) ทั้งนี้กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักในการพัฒนาคนและสร้างเยาวชนให้มีคุณภาพ ได้ตระหนักถึงคุณค่าภารกิจดังกล่าว จึงมีนโยบายที่จะสร้างกระบวนการเรียนรู้ตามรอยพระยุคลบาท เรื่องเศรษฐกิจพอเพียงโดยอัญเชิญมาใช้เป็นหลัก ในการพัฒนาคนให้มีคุณภาพสามารถพึ่งตนเองได้ คนส่วนใหญ่พอมี พอใช้ พออยู่ ในการดำเนินชีวิต โดยใช้หลักการพอประมาณ การคำนึงถึงความมีเหตุผล มีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว และมีคุณธรรม กำกับความรู้เป็นกรอบในการดำรงชีวิตและเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ โดยร่วมกับคณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแห่งชาติ (สศช.) ด้วยการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางในการพัฒนา

คุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยง ความร่วมมือระหว่างสถาบันการศึกษา สถาบันครอบครัว ชุมชน สถาบันศาสนาและองค์กรทุกภาคส่วนให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ตามเจตนารมณ์ของการปฏิรูปการศึกษา (คณะทำงานสังเคราะห์ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง, 2551 หน้า 1-2) ประการที่สี่ สถานศึกษาขนาดเล็กมีอุปสรรค ได้แก่ เศรษฐกิจไม่ดี รายได้น้อย ไม่สามารถควบคุมสื่อและเทคโนโลยีได้ ผู้ปกครอง และชุมชนในท้องถิ่น มีฐานะยากจนจึงเข้าร่วมการจัดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีสภาพความพร้อมและความต้องการแตกต่างกันตามบริบทของสถานศึกษาขนาดเล็ก ซึ่ง สอดคล้องกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลกเขต 1 (2553) กล่าวว่า ปัญหาของสถานศึกษาขนาดเล็กได้แก่ สถานศึกษาขนาดเล็กไม่สามารถระดมทรัพยากรจากผู้ปกครอง ชุมชนได้มากนักเพราะส่วนใหญ่มีฐานะยากจน

ส่วนที่ 3 ผลการศึกษาแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิธีบูรณาการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีการเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาเข้าร่วมสอนเป็นจำนวนมาก เช่น การทำนา การเลี้ยงปลา การเลี้ยงไก่ การเล่นลูก การอนุรักษ์สภาพแวดล้อม มีการจัดการเรียนการสอนและนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาบูรณาการในการสอนได้อย่างต่อเนื่องมีการจัดการเรียนการสอนโดยสอนแบบคละชั้นเพื่อแก้ปัญหาครูไม่ครบชั้น และมีการบูรณาการสาระวิชาเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพของนักเรียนในแต่ละชั้น มีการปลูกฝังให้นักเรียนเรียนรู้ ด้านคุณธรรม ศีลธรรมอย่างสม่ำเสมอ โดยจัดให้นักเรียนฝึกปฏิบัติตามหลักธรรม มีการยกย่องนักเรียนดีมีคุณธรรม มีการหางบประมาณจากชุมชนโดยทอดผ้าป่าเป็นประจำทุกปี โดยจะมีเจ้าภาพเป็นศิษย์เก่าทำงานในกรุงเทพแล้ว กลับมางานสงกรานต์ที่ชวนเพื่อนมาร่วมทำบุญทอดผ้าป่าให้สถานศึกษาขนาดเล็กโดยร่วมกับคนใน

ชุมชนด้วย การวางแผนงานบริหารจัดการโดยใช้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมโดยมีคณะกรรมการในสถานศึกษาซึ่งประกอบด้วย ครูใหญ่เก่า/ผู้ใหญ่บ้าน/ครูเก่า/เจ้าอาวาส/นายกองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นแกนหลักเข้ามาช่วยในการบริหารจัดการ มีการติดตามงานและรายงานผลให้ชุมชนทราบเป็นระยะๆ โดยการประสานงานส่วนตัวและร่วมประชุมปรึกษาหารือกันเป็นประจำ มีการบริหารงานอย่างกัลยาณมิตร คณะครูมีความเสียสละ ท่วมเท เอาใจใส่ในการปฏิบัติงานเนื่องจากเป็นครูถิ่นดูแลนักเรียนเหมือนบุตรหลาน ครูและผู้บริหารอยู่กันมานานจึงสนิทสนมกันดีแลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกันตลอด มีการสร้างภาคีเครือข่ายได้อย่างกว้างขวางได้รับความร่วมมือจากคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา นักเรียนและชุมชน นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชนเป็นอย่างดีอีกด้วย โดยได้รับการสนับสนุนจากบริษัทโอสถสภามอบเงินให้สร้างอาคารเรียนและบริจาคสิ่งของจำนวนมาก มีเทคโนโลยีที่ทันสมัย ใช้ประกอบการเรียนการสอนอย่างพอเพียงกับจำนวนเด็กและมีครูจ้างสอนที่มีความวิริยะอุตสาหะ สถานศึกษาขนาดเล็กจำเป็นต้องบริหารจัดการให้สถานศึกษาขนาดเล็กประสบความสำเร็จโดยอาศัยความเสียสละ ท่วมเทของคณะครู และการสนับสนุนกับชุมชนและสอดคล้องกับสำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551, หน้า 4 - 7) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาขนาดเล็กมีปัญหาใน 4 ด้าน คือการบริหารจัดการ ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านความพร้อมของปัจจัยสนับสนุน และการมีส่วนร่วมของชุมชนหากมีการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กก็จะทำให้การบริหารจัดการมีคุณภาพประสบความสำเร็จเพราะได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่าย

2. ผลการสร้างและตรวจสอบกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก แบ่งเป็น 4 ส่วน

ส่วนที่ 1 ผลการสร้างกลยุทธ์และคู่มือการประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ได้ 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 36 ตัวชี้วัด และคู่มือ 1 เล่ม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นกลยุทธ์ที่สร้างขึ้น เกิดจากการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพการดำเนินการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหาร มารวมกับสภาพแวดล้อมแล้วนำมารวมกับแนวทางการกำหนดกลยุทธ์และวิสัยทัศน์การปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบทำให้เกิดเป็นกลยุทธ์ 5 กลยุทธ์ ประกอบด้วย กลยุทธ์หลักที่ 1 การยกระดับศักยภาพความเป็นผู้นำของการบริหารสถานศึกษาด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์หลักที่ 2 การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายและสร้างความร่วมมือเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลยุทธ์หลักที่ 4 การจัดการความรู้เพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลยุทธ์หลักที่ 5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับจิตราภรณ์ ไยศิลป์ (2550, หน้า 119 - 123) ที่กล่าวว่า การวางแผนกลยุทธ์ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 7 ด้าน ได้แก่ 1) องค์ประกอบด้านโครงสร้างคณะกรรมการจัดทำแผนกลยุทธ์ 2) องค์ประกอบด้านการเตรียมความพร้อมด้านข้อมูลและบุคลากรเพื่อการจัดทำแผนกลยุทธ์ 3) องค์ประกอบด้านการนำ ข้อมูลชุมชนและนโยบายต้นสังกัดมาพิจารณาในการจัดทำแผนกลยุทธ์ 4) องค์ประกอบด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน 5) องค์ประกอบด้านการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก 6) องค์ประกอบด้านการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องในการกำหนดเป้าประสงค์การพัฒนา วิสัยทัศน์และกลยุทธ์ของสถานศึกษา และ 7)

องค์ประกอบด้านการควบคุม กำกับ ติดตาม สรุป และรายงานผลแผนกลยุทธ์

ส่วนที่ 2 ผลการตรวจสอบร่างกลยุทธ์และคู่มือการประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่าร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กได้รับการเสนอแนะให้เพิ่มเติมตัวชี้วัดจาก 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 36 ตัวชี้วัด เป็น 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 37 ตัวชี้วัด ประกอบด้วย กลยุทธ์หลักที่ 1 การยกระดับศักยภาพความเป็นผู้นำของการบริหารสถานศึกษา ด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้งนี้ อาจเป็น เพราะสถานศึกษาขนาดเล็กมีข้อจำกัด เพราะขาดแคลนบุคลากร ขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนปัจจัยสนับสนุน ผู้บริหารจึงต้องถือเป็นบุคคลสำคัญในการเป็นผู้นำ การเป็นต้นแบบในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับสุชีรา วิบูลย์สุข (2551, บทคัดย่อ) ที่กล่าวว่าการบริหารสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารต้องเป็นผู้นำและให้การสนับสนุน กลยุทธ์หลักที่ 2 การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งนี้ อาจเป็น เพราะในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กต้องสร้างแรงจูงใจ ต้องอาศัยการปฏิบัติที่ยั่งยืนโดยปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตรนึกพลั้งสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบและได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอก จะส่งผลให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จในการใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมากยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (2542 หน้า 9 - 23) ได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่า งานการพัฒนาและส่งเสริมการเรียนการสอนได้แก่จัดทำแผนพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ประชุมอบรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่งเสริมให้ผู้สอนทำการศึกษาวិเคราะห์ วิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของสถานศึกษา จัดหาและพัฒนาสื่อการเรียนการสอนและให้บริการแก่ครู จัดหาวิทยากรและแหล่งประกอบ

การฝึกงานจัดบริการห้องสมุด จัดมุมค้นคว้าศึกษาในห้องเรียน จัดห้องวิชาการสำหรับค้นคว้าของครูและอื่น ๆ กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่าย และสร้างความร่วมมือเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งนี้อาจเป็น เพราะสถานศึกษาขนาดเล็กมีบุคลากรน้อยในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาให้ได้ผลดี มีประสิทธิภาพต้องมีภาคีเครือข่ายมาช่วยการประชาสัมพันธ์โดยเผยแพร่ ปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขององค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช มหาราช และประชาสัมพันธ์ถึงความเสียสละของวิทยากรที่ร่วมจัดกิจกรรมเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงของเครือข่าย ซึ่งสอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 4 - 8) ที่ได้เสนอแนวนโยบายการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาไว้ว่าให้สถานศึกษาสร้างความรู้ความเข้าใจ การพัฒนาบุคลากรเครือข่าย การประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ กลยุทธ์หลักที่ 4 การจัดการความรู้เพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ การจัดการความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และเผยแพร่การปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษารวมถึงแผนการเรียนรู้จากการจัดการความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นแรงกระตุ้นให้มีการจัดการความรู้เป็นไปตามที่กำหนดไว้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 4-8) ที่มีนโยบายให้หน่วยงานในสังกัดและในกำกับร่วมประสานความร่วมมือระหว่างกันในการดำเนินการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษาโดยจัดให้มีกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ มีการเผยแพร่การปฏิบัติที่ดีเกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศที่

เอื้อต่อการเรียนรู้ กลยุทธ์หลักที่ 5 การใช้เทคโนโลยี เพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ปัจจุบันระบบเทคโนโลยีเข้ามามีบทบาทในการดำรงชีวิตของทุกคนอย่างมากมาย ครูทุกคนจึงต้องสามารถรู้เท่าทันเทคโนโลยีต่าง ๆ ต้องมีความรู้ มีทักษะ ในการใช้เทคโนโลยีเพื่อจะได้สามารถนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในสถานศึกษาขนาดเล็ก สอดคล้องกับไพบุลย์ ศรีสุธรรม และคณะ (ไพบุลย์ ศรีสุธรรมและคณะ, 2553, หน้า3-4) กล่าวไว้ใน รูปแบบการพัฒนาสถานศึกษาขนาดเล็กที่ได้ผลว่า การใช้ ICT ในการพัฒนาคุณภาพโดย สพท. หลายแห่งได้นำเทคโนโลยีมาใช้อย่างหลากหลาย เช่น รถคอมพิวเตอร์เคลื่อนที่ (Mobile unit) เพื่อให้บริการนักเรียนในสถานศึกษาขนาดเล็กที่อยู่ห่างไกล การส่งเสริมการเรียนการสอนด้วยการรับสัญญาณ การสอนทางไกลจากสถานศึกษาขนาดเล็กไกลกังวลหัวหิน

สำหรับคู่มือมีการปรับปรุงคู่มือ จากคู่มือการใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก เป็นคู่มือการประเมินกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คู่มือนี้นสร้างขึ้นเพื่อการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามลักษณะ/การปฏิบัติของสถานศึกษาตามสภาพจริง มิได้นำไปทดลองใช้ สอดคล้องกับ ปีเตอร์ ดอร์เมอร์ (Peter Dormer. 1994. p9-13) กล่าวว่า การสนทนากลุ่มจากผู้ทรงคุณวุฒิเป็น 1) การวิพากษ์วิจารณ์จะช่วยให้อธิบายวัตถุประสงค์และกระบวนการที่เป็นเชิงคุณภาพซึ่งสัมพันธ์กันระหว่างสาระและรูปแบบของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 2) การวิพากษ์วิจารณ์จะช่วยให้อธิบายวัตถุประสงค์และกระบวนการที่เป็นเชิงคุณภาพซึ่งสัมพันธ์กันระหว่างส่วนประกอบย่อยและองค์รวมของเรื่องใดเรื่องหนึ่ง 3) การวิพากษ์วิจารณ์จะเปิดเผยโดยยึดหลักการพื้นฐาน ด้วยการแปลความและตัดสินใจกระบวนการและวัตถุประสงค์

ซึ่งจะอาศัยผลลัพธ์จากการสรุปความเกี่ยวข้องจากประสบการณ์โดยรวมของความมีมนุษยธรรม

ส่วนที่ 3 ผลการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของร่างกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก พบว่าทั้ง 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี 37 ตัวชี้วัด มีความเหมาะสมและมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุดประกอบด้วยกลยุทธ์หลักที่ 1 การยกระดับศักยภาพความเป็นผู้นำของการบริหารสถานศึกษาด้านการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง กลยุทธ์หลักที่ 2 การบริหารจัดการแบบบูรณาการเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลยุทธ์หลักที่ 3 พัฒนาศักยภาพภาคีเครือข่ายและสร้างความร่วมมือเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลยุทธ์หลักที่ 4 การจัดการความรู้เพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก กลยุทธ์หลักที่ 5 การใช้เทคโนโลยีเพื่อการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าเป็นกลยุทธ์ที่สร้างขึ้นเกิดจากการนำข้อมูลจากการวิเคราะห์พันธกิจของสถานศึกษาขนาดเล็กมารวมกับสภาพแวดล้อมแล้วนำมารวมกับการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบทำให้กลยุทธ์มีความเหมาะสมและเป็นไปได้สอดคล้องกับ Donnelly Gibson and Ivancevich (1984, p. 52 - 53) กล่าวว่า วัฏจักรการทำยุทธศาสตร์ต้องมองเป็นภาพรวมทั้งองค์กรและคำนึงถึงความสัมพันธ์กับสภาพแวดล้อมภายในและอาศัยข้อมูลจากสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กร การตัดสินใจบนพื้นฐานของภารกิจองค์กร วัตถุประสงค์ ยุทธศาสตร์ และแผน Portfolio ของแผนและสอดคล้องกับพิบูล ติปะปาล (2546, หน้า 15) ที่ว่า องค์ประกอบหลักด้านเป้าประสงค์ร่วม ประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ และวัตถุประสงค์หลักของแผน องค์ประกอบส่วนนี้ทำหน้าที่เสริมการประสานงาน และหรือเป็นส่วนการชี้นำ ซึ่งจะแสดงให้เห็นทิศทางของการพัฒนา เป็น

วิสัยทัศน์ที่องค์กรประสงค์เป็นสิ่งพึงประสงค์ของการพัฒนา (ที่สมเหตุสมผล) ทั้งนี้ส่วนพันธกิจจะขึ้นให้เกิดความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ที่องค์กรต้องทำภายใต้แผน ส่วนวัตถุประสงค์หลักเป็นเกณฑ์ที่ต้องบรรลุหรือระดับความสำเร็จที่ต้อง ถูกประเมินผลเพื่อเป็นหลักประกันว่าองค์กรได้ดำเนินการตามแผนไปสู่ทิศทางที่ก่อให้เกิดวิสัยทัศน์ที่คาดหวังได้

ส่วนที่ 4 การตรวจสอบความเหมาะสมของคู่มือการประเมินกลยุทธ์การใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลยุทธ์มีการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้ว สอดคล้องกับ รัตน์ บัณฑิต (2553, หน้า 4-5) ที่กล่าวถึงขั้นตอนการสร้างกลยุทธ์ว่าเป็นการออกแบบผลิตภัณฑ์ เป็นการนำเอาความรู้หรือผลการวิจัยที่ได้มาพัฒนาผลิตภัณฑ์ โดยมีลักษณะหรือรูปแบบตามความต้องการของกลุ่มเป้าหมายในการสร้างหรือพัฒนาผลิตภัณฑ์นี้อาจต้องใช้บุคคลที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชนิด

3. ผลการทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก การทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กของสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างกับสถานศึกษาขนาดเล็กปกติ โดยการนำกลยุทธ์ที่ผ่านการตรวจสอบยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิไปใช้ทดลองประเมินตามตัวชี้วัดพบว่า โดยภาพรวมสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่างมีลักษณะและสภาพการปฏิบัติงานตามตัวชี้วัดการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก สูงกว่าสถานศึกษาขนาดเล็กปกติทุกตัวชี้วัดทั้งนี้อาจเนื่องมาจากสถานศึกษาขนาดเล็กทั้งสองลักษณะมีกลยุทธ์ในการบริหารงานที่แตกต่างกันโดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็กที่มีการปฏิบัติเป็นแบบอย่าง ผู้บริหารมีความรู้ความสามารถ เป็นผู้นำในการบริหารจัดการสถานศึกษาโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการแต่งตั้งและกำหนดบทบาทหน้าที่ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน ร่วมลงมือปฏิบัติ เพิ่มบทบาทความเป็น

เจ้าของและรับผิดชอบส่งเสริมวัฒนธรรมการปฏิบัติงานแบบกัลยาณมิตรณิกพลังสร้างสรรค์และร่วมรับผิดชอบ สร้างแรงจูงใจให้บุคลากรทำงานวิจัย สร้างองค์ความรู้และสร้างนวัตกรรม สร้างและพัฒนาแหล่งเรียนรู้และจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้อต่อการเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงแบบบูรณาการ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการเรียนการสอน ส่งเสริมให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผน ปฏิบัติตามแผน และติดตามประเมินผลการบริหารสถานศึกษาประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกในการระดมทรัพยากรทางการศึกษาที่จำเป็นขยายภาคีเครือข่าย โดยให้บุคลากรและภูมิปัญญาท้องถิ่นในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ของบุคลากรในสาระที่ขาดแคลน จัดให้มีอุปกรณ์พื้นฐานด้าน ICT ที่เหมาะสมกับกระบวนการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการตามสภาพความเป็นจริงทางภูมิสังคมของสถานศึกษา มีการติดตามและประเมินผลการนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการบริหาร ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (2550, หน้า 11-15) ที่มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานสู่สถานศึกษาพอเพียงไว้ว่า ชุมชนและผู้ปกครองต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการของสถานศึกษาในทุกขั้นตอน ตั้งแต่ร่วมกำหนดนโยบาย การวางแผน ร่วมให้ข้อเสนอแนะและการพัฒนาหลักสูตร ร่วมจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งเสริมการเรียนรู้ การจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาขนาดเล็ก ส่งเสริมการปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขนาดเล็ก ที่บ้าน ที่อื่น ๆ ร่วมติดตามประเมินผลโดยมีการพัฒนาบุคลากรด้านความรู้ความเข้าใจและการปฏิบัติตามแนวปรัชญา ฯ จัดอาคารสถานที่สิ่งแวดล้อมให้ร่มรื่นเป็นแหล่งเรียนรู้ สะท้อนการอนุรักษ์สืบสานศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย ส่งเสริมการปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างของบุคคล ส่งเสริมการแสวงหาและเผยแพร่ความรู้ด้านเศรษฐกิจ รายงานผลการดำเนินการจัดการศึกษาเป็นระยะ ๆ ทั้งการรายงานภายในสถานศึกษา การรายงานต่อสาธารณชน และรายงานต่อต้นสังกัด

จากการทดลองใช้กลยุทธ์การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก ตามลักษณะและสภาพการปฏิบัติงานจริงของสถานศึกษาที่เป็นหน่วยทดลองในสถานศึกษาขนาดเล็ก 2 ลักษณะครั้งนี้ สามารถชี้วัดถึงคุณภาพของกลยุทธ์ ทั้ง 5 กลยุทธ์หลัก 11 กลยุทธ์ย่อย 34 กลวิธี และ 37 ตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นว่ามีความเที่ยงตรงและสอดคล้องกับข้อมูลตามสภาพจริงอย่างชัดเจน และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริงข้อมูลการทดลองใช้จึงปรากฏเช่นนี้

4. การประเมินผลกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กพบว่ามีความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากและมีความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับมากที่สุดทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย กลวิธี และตัวชี้วัดที่พัฒนาขึ้นสามารถสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการ วัดความสามารถและผลการปฏิบัติงานของกลยุทธ์ในสภาพการปฏิบัติงานจริงในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน หากนำไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานก็จะเกิดประโยชน์อย่างเป็นรูปธรรมและเมื่อนำไปใช้ประเมินก็ได้สารสนเทศทางการบริหารที่มีคุณภาพ เพราะเครื่องมือประเมินตามกลยุทธ์ กลยุทธ์ย่อย กลวิธี และตัวชี้วัดได้มีวิธีการพัฒนาขึ้นอย่างเป็นระบบในลักษณะตัวชี้วัดรวมเริ่มตั้งแต่การสังเคราะห์หลักการ ทฤษฎีทางการบริหาร เอกสารทางวิชาการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ศึกษาสภาพการดำเนินการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็ก การพิจารณาคัดเลือกจากผู้ทรงคุณวุฒิโดยการประยุกต์ใช้เทคนิค (Focus Group Discussion) การตรวจสอบคุณภาพของร่างกลยุทธ์หลัก กลยุทธ์ย่อย กลวิธีและตัวชี้วัด และคู่มือการใช้โดยการวิเคราะห์กลยุทธ์เชิงยืนยันจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแล้ว ถือเป็นตัวชี้วัดในระดับปฏิบัติการทำให้เกิดผลดีต่อการชี้สภาพการปฏิบัติได้ถูกต้องแม่นยำ สอดคล้องกับปีเตอร์ ดอร์เมอร์ (Peter Dormer, 1994, p.9 - 13) ได้กล่าวถึงการสัมมนาของผู้เชี่ยวชาญว่าในการนำเสนอแนวคิด หรือกระบวนการทำงานโดยวิธีการอิงผู้เชี่ยวชาญ ถือว่าเป็นการประเมินผลทางการศึกษาที่ได้รับความนิยมและเชื่อถือ

ได้มากที่สุด เพราะถือว่าเป็นการตัดสินใจหรือวิพากษ์วิจารณ์โดยกลุ่มของผู้ที่มีความรอบรู้และเชี่ยวชาญรอบรู้ในศาสตร์เรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะและมีความเชื่อถือได้ และ Conrad and Wilson (1985:76) กล่าวว่า การจัดระบบให้มีความพร้อมไว้ล่วงหน้า จะช่วยให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานและเป็นแนวทางในการวิพากษ์วิจารณ์อย่างตรงประเด็นและเป็นประโยชน์

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดการส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพดังนั้น สถานศึกษาจึงควร ส่งเสริมให้มีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพโดยอาจให้ทุนสนับสนุนในการวิจัยเพื่อสร้างขวัญและกำลังใจในการทำวิจัย

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดการตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสารตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยให้คณะกรรมการจากชุมชนมีส่วนร่วมอย่างโปร่งใสสถานศึกษาจึงควร แต่งตั้งคณะกรรมการจากภายนอกเพื่อร่วมตรวจสอบและดำเนินการทำลายเอกสารตามระเบียบ

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กยังขาดการพัฒนาวัฒนธรรมการจัดการเรียนรู้ และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรมเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรส่งเสริมให้คณะครูพัฒนานวัตกรรมและเชิญภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างจริงจัง

1.4 จากผลการวิจัยที่พบว่า บุคลากรยังขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กจึงควรส่งเสริมให้บุคลากรมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อใช้สืบค้นและผลิตสื่อการเรียนรู้เกี่ยวกับการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษา

1.5 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กยังมีการการบริหารความเสี่ยงที่สอดคล้องกับสภาพของสถานศึกษาขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพได้น้อย ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรจัดตั้งคณะกรรมการจากในสถานศึกษาขนาดเล็กและชุมชนเพื่อตรวจสอบการเงิน บัญชีและพัสดุประจำปีอย่างน้อยไตรมาสละ 1 ครั้ง

1.6 จากผลการวิจัยที่พบว่า สถานศึกษาขนาดเล็กยังไม่มีเว็บไซต์เกี่ยวกับการจัดการความรู้และการยกย่องเชิดชูผู้มีผลงานเด่นด้านการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรแต่งตั้งเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการและควรส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำ BLOG เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้การจัดการจัดการความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบและกลยุทธ์การนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดกลางและสถานศึกษาขนาดใหญ่และสถานศึกษาเอกชน

2.2 ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของผู้บริหารในการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษาขนาดเล็กให้เป็นไปตามข้อค้นที่ได้จากผลงานวิจัยนี้ เพื่อให้ได้ผู้บริหารที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมและสามารถปฏิบัติงานตามบทบาทได้อย่างแท้จริง

2.3 ควรมีการวิจัย เกี่ยวกับคุณสมบัติและบทบาทของภาคีเครือข่ายเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย เพื่อให้การปฏิบัติงานของภาคีเครือข่ายมีความชัดเจน และจะส่งผลให้สถานศึกษาขนาดเล็กมีการบริหารจัดการการนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการบริหารสถานศึกษามีความเข้มแข็งมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. สำนักงานปลัด. (2550). การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. (อรรถาธิบาย).
- กิตติวัฒน์ อัครเส. (2543). การดำเนินงานตามโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่นแก่นกรณีศึกษาโรงเรียน บ้านห้วยชัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาวิทยาลัยขอนแก่น. สาขาวิชาการบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น.
- คณะทำงานสังเคราะห์ถอดบทเรียนองค์ความรู้แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง. (2551). แนวทางการบริหารสถานศึกษาพอเพียง. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.
- คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (2548). การสร้างกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง. (พิมพ์ครั้งที่ 2). ม.ป.ท.
- เทวิล ศรีสองเมือง. (2551). การพัฒนารูปแบบเครือข่ายการจัดการเรียนการสอนตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- เทพาณี วินิจำทร. (2548). การปลูกฝังค่านิยมตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โดยใช้กระบวนการตามแนวคิดของบลูมและแรทส์. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ปริญญ์ พิบูลสุวรรณ. (2548). การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงสู่สถานศึกษา. นิตยสาร แพร่รายปักษ์. ฉบับวันที่ 25 พฤศจิกายน พ.ศ. 2548 หน้า 127 – 128.

- พริภาวีย์ บุญเพลิง. (2550). การพัฒนาตัวบ่งชี้ร่วมความสำเร็จในการดำเนินงานของโรงเรียนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- ไพบูลย์ ศรีสุธรรมและคณะ.(2553). แนวทางการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครปฐม เขต 2.
- ยุทธพงษ์ชัย เกตุบาง.(2553). ยุทธศาสตร์การบริหารโรงเรียนขนาดเล็ก. สืบค้นเมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2553 จาก <http://sub-admin1.blogspot.com/2009/01/blog-post.html>
- สมศักดิ์ ลาดี. (2543). การศึกษาการดำเนินงานโครงการเศรษฐกิจพอเพียงในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี. วิทยานิพนธ์. มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ขอนแก่น
- สุทธาทิพย์ พิศลลาด. (2551). การศึกษาความเข้าใจและการปฏิบัติของครูในโรงเรียนแกนนำตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง. วิทยานิพนธ์. ครุศาสตร์มหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2550-2554). แผนพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550 – 2554). ม.ป.ท.
- สำนักงานนโยบายและแผนการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551). แผนยุทธศาสตร์ เพื่อพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ปี 2551 – 2553 . กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด. กรุงเทพฯ.
- David, Fred R. (1995). *Strategic management*. New Jersey: Preutice-tall international
- Gibson, Ivancevich, Donnelly.(1984) .*Fundamentals of Management*. New York. McGraw-Hill.
- Harold Koontz & O Donnel and Weihrich. (1968). *Principle of management*. New York: McGraw-Hill.
- King, M.B., & Newmann, F.M. (2001). *Will Teacher Learning Advance School Goals?*. Phi Delta Kappan, 576-580.
- Olsen and Eadie. (1982). *Strategic Management : Strategic Planning In The Public Sector*. Homewood : Richard D. Irwin.
- Park, John Ellis. (1997). *A case study analysis of strategic planning in a continuing higher Education organization*. University of Pennoylvania Dissertation. Abstracts International, 58 (05), 2.